

Boerderijnummer	5.2.010
Erfnaam	erve SchotJan/Freeve
Oudste vermelding	ca 1770
Huidig adres	Diependaalseweg 12

Historie boerderij

Deze markeboerderij is mogelijk omstreeks 1770 gesticht. Eerste bewoners waren Dina (Dijne) Aaftink en haar echtgenoot Harmen Wolbers. In 1811, toen schoonzoon Jan Wolthuis hier het boerenbedrijf uitoefende, bestond de veestapel uit 2 koeien en een kalf. Bij het begin van de kadasterregistratie, omstreeks 1825-1830, was circa 0,4 ha grond in bezit van bewoonster Dina Aaftink. Omstreeks 1843 werd haar zoon Jan Wolbers eigenaar van de boerderij en de grond. Bij de

Voormalig boerderijtje Schotjan

markeverdeling omtrent 1852 groeide het grondbezit tot ongeveer 2,7 ha. Na het overlijden van Jan Wolbers in 1891 ging de boerderij over naar zijn weduwe Everdina Hegeman en de kinderen. In 1893 was de boerderij met 4 ha grond het bezit van de nieuwe bewoners Jan Albert Preuter en echtgenote Maria Nieuwenhuis (ook Nijenhuis genoemd). Daarna, omstreeks 1930 werd Gerrit Jan Heuten de eigenaar. Hij bezat het geheel tot in 1938 de Stichting Volkshogeschool Diependaal de eigenaar werd. In 1954 werd het boerderijtje, voorheen een “*löss hoes*”, verbouwd. Het achterhuis was een ontwerp van architect Jan Jans. Hierna werd

het huis verhuurd aan achtereenvolgende cursusleiders van de volkshogeschool.

In 1968 werd volkshogeschoolmedewerker Berthold Freeve de bewoner. Toen ook werd de boerderij herbouwd. In 1987 werden de eigendommen van de volkshogeschool verkocht. Daarna, omstreeks 1990, werd bewoner Berthold Freeve de eigenaar van het huis.

Bewoners:

► Eerste bewoners van dit erf waren Harmen (Jan Harmen) Wolbers (1747-1807) en Dina (Dijne) Aaftink (1753-1831). Harmen, geboren in Diepenheim als zoon van Garrit Wolberts en boerwerker in Markelo, trouwde in 1771 te Rijssen met Dina Aaftink, die was geboren op Klein Aaftink (5.2.240). Zij kregen 3 kinderen: Aleide (*1772) die jong overleed, Leide (1774-1834) die aanvankelijk op dit erf bleef wonen en Jan (1786-1846) die de opvolger werd. Blijkbaar woonde Harmen veelal elders omdat bij de volkstelling van 1795 als hoofd van het huisgezin Dijne Aaftink en als bewoners “een vrouw met 2 kinder” worden aangegeven.

► Leide Wolbers/Aaftink (1774-1834) trouwde in 1808 met de boerwerker Jan Volthuis/Wolthuis (1775-1852), geboren in Herike (Velthuis, “Fonsen”, Hericke 3.3.350) en weduwnaar van Geertjen Ooms. Zij kregen op deze boerderij 3 kinderen: Geertrui (*1808) die kort na de geboorte overleed, Harmina (1809-1878) die in 1838 zou trouwen met de timmerman Jan van den Barg in Enter en Gerrit Jan (1813-1889). Omstreeks 1815 vertrok de familie Wolthuis naar Klein Bloemers (5.3.140). Daar zou nog een zoon worden geboren en zou Gerrit Jan de opvolger worden.

► De opvolger, Leide’s broer landbouwer Jan Wolbers (1786-1846), trouwde in 1815 met de spinster Derksken Reethorst/Derkjen Riethorst (1782-1855), dochter van Gerrit Reethorst uit Gelselaar. Uit dit huwelijk werden 3 kinderen geboren: Harmina (1816-1885) die in 1852 zou trouwen met de op de Rijssener Borkeld geboren weduwnaar Gerrit Jan Brillman en naar het nieuw gestichte ’n Brill (5.2.076) zou verhuizen, Jan (*1819) de opvolger en Dina (1822-1889) die ongehuwd bleef. Dina kreeg echter wel een zoon, Gerrit Hendrik (1840-1877), die eveneens ongehuwd bleef.

► Opvolger en dagloner Jan Wolbers jr. (1819-1891) trouwde in 1863 met Everdina Hegeman (1829-1913) van Haykers (5.3.270). Zij kregen 3 kinderen. Zoon Jan Hendrik (1864-1889) bleef ongehuwd. Gerrit Jan (*1866) werd godsdienstonderwijzer en trouwde in 1890 in Ambt Doetinchem met Gerritje Bulten uit die plaats; hij overleed in 1922 in Enkhuizen. In 1871 werd nog een levenloos kind geboren.

► Volgende bewoner in 1892 werd de in 1859 in Holten geboren Jan Albert Preuter (1859-1941). Hij trouwde in 1892 met Maria Nieuwenhuis (1866-1926) uit Rijssen. In Elsen werden 7 kinderen geboren, waarvan er 3 op zeer jonge leeftijd stierven. Volwassen werden: Hendrik Jan (1894-1981) die zou trouwen met Janna Seppenwoolde uit Rijssen, Arend Jan (1896-1982) die fabrieksarbeider werd en in 1928 trouwde met Janna Bargboer in Rijssen, Johanna (1898-1922) die in 1920 trouwde met Gerrit Willem Schoneveld in Holten, echter binnen 2 jaar na haar huwelijk is overleden en Dina Preuter (1900-1990) die in 1921 trouwde met Marinus Schoneveld, de broer van haar zwager Gerrit Willem. Omstreeks 1929 vertrok Jan Albert Preuter naar Rijssen.

► Vanaf ca. 1929 werd het huis bewoond door verschillende families (de aangegeven periodes zijn niet geheel zeker):

1929-1931: Gerrit Jan Heuten (1897-1948) van de Poes in Stokkum (Stockum 2.1.250) en Johanna Hendrika Klumpers (1902-1940), geboren op Leunk (LeunkJan, 5.2.260). Zij trouwden in 1929 en hadden het huis gekocht. Omstreeks 1931 vertrokken zij weer en gingen toen inwonen bij Gerrit Jan's tante op boerderij Deel'n aan de Hogedijk.

1931-1933: Gerrit Hendrik Greven (*1905, geboren in Markelo) en Tonia Boomkamp (*1905, geboren in Stokkum), getrouwd in 1930. Het paar kwam van de Peuscher in Stokkum en bracht zoon Hendrik Jan (*1931) mee. Op de Preuter werd in 1933 hun tweede kind Johanna Hendrika geboren. Zij vertrokken in 1933 naar de Haa (Hericke "De Plegt" 3.1.095).

1933-1938: Weduwnaar Hendrik Jan Deurnink (*1884) met zijn vijf, in Wierden geboren, kinderen. Dit gezin was afkomstig van Plasman in Herike (Hericke 3.2.150) en vertrok naderhand naar de Spoorwoning aan de Diepenheimsedijk te Stokkum.

ca. 1938-ca. 1941: Hendrik Jan Bekkers (*1891) en Johanna Hendrika Luttkhedde (*1893) met kinderen. Dit gezin kwam van het enige tijd tevoren afgebrande "de Keujer" in Herike (Hericke 3.1.250), waar ze op het laatst in het kookhuisje hadden gewoond. Zij verbleven kort op "Schotjan". Het gezin is naar de gemeente Wierden vertrokken.

1943-ca. 1946: Jachtopziener Derksen met familie. Jachtopziener Simon Derksen (1903-1972), geboren in Elst (Gld), was in dienst van de jachtcombinatie Ter Horst uit Rijssen. Vanuit de Woeste Hoeve kwam hij in 1943 hier wonen met echtgenote Maria Antonia van Welij (1903-1975) en de 2 dochters Dirkje (*1925) en Francina (*1928). Na enkele jaren verhuisde het gezin naar een huisje op de Bovenberg, eigendom van Van der Weide uit Enschede.

1946-1948: Familie Hendrik van der Zweerde - Hiltje van der Berg. In 1946 werd hier hun zoon Wolter geboren.

► Na het vertrek van de familie Van der Zweerde kwam het boerderijtje in gebruik bij de volkshogeschool. Het werd toen voornamelijk verhuurd aan de medewerkers/cursusleiders:

Schotjan na de verbouwingen

1955-1958: Familie Poul van der Sluis (1922-2006) - Aaltje Nijmeijer (*1924). Poul was afkomstig uit De Wijk en Aaltje uit Wierden. Poul was al sinds 1946 als praktijkmedewerker betrokken bij de volkshogeschool. Vanaf 1958 ging hij bij de Heide Maatschappij werken. Zij trouwden in 1952, woonden eerst in een woning aan de volkshogeschool en betrokken in 1955 het boerderijtje de Preuter. Zij kregen 2 dochters: Alida Gerdina (Alide, *1953) die in 1975 met Jan Kranenberg (van pand Hericke 3.1.285) trouwde en zich in Goor vestigde en Marian Hilberta (Marian, *1956) die in 1984 trouwde met Han Wusten in Hilversum. In 1958 keerde de familie

terug naar de volkshogeschoolwoning om daarna, in 1961 naar Dalendam in het Elsenerbroek (pand 5.4.090) te verhuizen.

1958-1962: Familie Ton Duyvendak (1930-2012) - Gerra Boot

Ton Duyvendak was cursusleider, tevens docent aan de sociale academie in Hengelo. Tijdens hun verblijf in Elsen kreeg het paar Duyvendak-Boot 2 kinderen. Zoon Anton Johan Wijnand (Wijnand) werd geboren in 1957; hij zou later o.a. 2^e Kamerlid voor Groen Links worden; hij ging samenwonen met de in Amsterdam geboren Mirjam de Rijk. Zoon Willem Gerbert Jan (Jan Willem) werd geboren in 1959; hij werd hoogleraar sociologie. De familie vertrok omstreeks 1962 naar Zeist, alwaar Ton Duyvendak predikant van de Lutherse Gemeente werd.

1962-1965: Familie Willem de Sain (1931-2006) - An Smulders (*1933).

Willem de Sain was eveneens cursusleider op de Volkshogeschool.

1965-1968: Familie Willem Bax (1938-2011) - Saskia Schalm (1943-2006) met hun kinderen Willem, Bart Jan en Folkel.

In 1968 vertrok cursusleider Willem Bax met zijn familie naar Bergen (N.H.) om daar voor het secretariaat van de Europese Volkshogeschool Beweging te gaan werken.

► Vanaf 1968 woont hier de familie Freeve-Zwaan, hiervoor afkomstig uit Amsterdam. Berthold Karl Broeno (Berthold) Freeve, geboren in 1939 in Smilde en (oud)medewerker/cursusleider/coördinator op de Volkshogeschool trouwde in 1967 met Cornelia Helena (Lia) Zwaan die in 1943 in Zwammerdam werd geboren. Zij kregen in Elsen 2 kinderen: Tamara (*1968) die nu in Amsterdam samenwoont met haar aldaar geboren partner Aldo Paape en Imre (*1970) die in 2009 is getrouwd met Merijn te Booij uit Holten en in Burlingame in Californië woont.